

Idapartnerlus — ambitsioonikas uus peatükk ELi ja tema idanaabrite suhetes

Komisjoni uue idapartnerluse ettepanek kujutab endast uut etappi ELi ning Armeenia, Aserbaidžani, Valgevene,¹ Gruusia, Moldova ja Ukraina suhetes. See ambitsioonikas partnerlus näeb ette poliitiliste suhete taseme olulist tõstmist, sealhulgas väljavaade sõlmida uue põlvkonna assotsieerimislepingud, partnerriikide kaugeleulatuvat integreerimist ELi majandusse, ELi reisimise hõlbustamist nende kodanikele eeldusel, et turvanõuded on täidetud, energiavarustuse kindluse täiustamist kõigile asjaosalistele kasulikul viisil ja finantsabi suurendamist. EL pakub partnerite reformipüüdlustele palju intensiivsemat igapäevast tuge uue tervikliku institutsioonide väljaarendamise programmi ja soovib luua uue mitmepoolse mõõtme, mis paneb partnerid koos ühiseid probleeme lahendama. Uus partnerlus hõlmab uusi meetmeid nende 6 riigi sotsiaal- ja majandusliku arengu toetamiseks ja viit peamist algatust, mis on ELi toetuse väga selge näitaja.

President José Manuel Barroso tegi järgmise avalduse: „Idapartnerlus saavutab oma eesmärgiks oleva poliitilise ühtsuse ja majandusliku integratsiooni ainult mõlema poole tugeva poliitilise tahte ja pühendumusega. Me peame veelgi enam panustama vastastikusesse stabiilsusse ja heaolusse. See tasub end kiiresti olulise poliitilise ja majandusliku kasuga ning toob nii ELi kui ka idapartnerite jaoks kaasa suurema stabiilsuse ja turvalisuse.“

"Aeg on küps avada uus peatükk suhetes meie idapoolsete naabritega," lisas välissuhete ja Euroopa naaberriikide poliitika volinik Benita Ferrero-Waldner. „Toetudes viimaste aastate edule, oleme ette valmistanud ambitsioonika ja samal ajal hästi tasakaalustatud pakkumise. Ida-Euroopa ja Lõuna-Kaukaasia sündmused mõjutavad ELi julgeolekut ja stabiilsust. Meie poliitika sealsete riikide suhtes peaks olema tugev, ennetav ja ühemõtteline. EL jätkab endisest suuremas ulatuses edukate konkreetsetele riikidele kohandatud programmide kasutamist ja lisab neile tugeva mitmepoolse mõõtme. Meie põhimõtteks jääb siiski, et progress peab käima käsikäes meie partnerite reformipüüdlustega, kuid see uus pakett pakub neile ka intensiivsemat abi nende eesmärkide saavutamiseks.“

Idapartnerlus on vastus ELi idapoolsete naaberriikide soovile läheneda Euroopa Liidule. Kuid ka ELi huvides on aidata kaasa stabiilsuse, parema valitsemistava ja majandusarengu arendamisele oma idapiiril.

¹ Valgevene osalemise tase idapartnerluses sõltub ELi ja Valgevene suhete üldisest arengust.

Alates 1989. aastast on ELi idaserval toimunud põhjalikke muutusi. Järjestikused laienemised on toonud suurema geograafilise läheduse meie idanaabritega, samal ajal kui Euroopa naabruspoliitika kaudu toetatud reformid on toonud neid riike poliitiliselt ja majanduslikult ELile lähemale. EL tunneb partnerite ees kasvavat kohustust aidata neil lahendada poliitilisi ja majanduslikke probleeme ning toetada nende püüdlusi suhteid tihendada, eriti arvestades eelmise suve konflikti Gruusias. Pärast Kaukaasia konflikti palus Euroopa Ülemkogu 1. septembril toimunud koosolekul, et komisjon esitaks oma ettepaneku kavandatust varem.

Olles idapartneritega nõu pidanud, teeb komisjon ettepaneku süvendada kahepoolseid suhteid idapartneritega ja käivitada uus mitmepoolne koostööraamistik. Selle algatuse peamised punktid on järgmised:

- Uued assotsieerimislepingud, mis sisaldavad põhjalikke ja laiaulatuslikke vabakaubanduslepinguid neile riikidele, kes soovivad võtta ja on valmis võtma ELi ees neist lepingutest tulenevaid kaugeleulatuvaid kohustusi;
- ELi rahastatavad terviklikud programmid partnerite haldussuutlikkuse parandamiseks;
- Partnerriikide järkjärguline integreerimine ELi majandusse (partnerite majanduse olukorra kohase asümmeetriaga), kaasa arvatud õiguslikult siduvad kohustused ühtlustada õigusnorme;
- Partnerite julgustamine arendama omavahelisi vabakaubandusvõrke, mis võiksid pikemas perspektiivis ühineda naaberriikide majandusühenduseks;
- Liikuvuse ja turvalisuse paktide sõlmimine, mis lihtsustaks seaduslikku reisimist ELi, intensiivistades samal ajal võitlust korruptsiooni, organiseeritud kuritegevuse ja ebaseadusliku rändega. Nimetatud paktid hõlmaks ka varjupaigasüsteemide ajakohastamist ELi nõuetele vastavaks, integreeritud piirihalduse struktuuride loomist jne, mille lõppeesmärk on viisavaba reisimine kõigi koostööpartneritega;
- Komisjon uurib tööjõu liikuvuse võimalusi, et avada veelgi ELi tööturgu;
- Parem energiavarustuse kindlus ELi ja tema idapartnerite jaoks;
- Partnerriikide majandus- ja sotsiaalsele arengule suunatud programmid, eriti need, mis on mõeldud majandusliku ja sotsiaalse ebavõrduse kõrvaldamiseks neis riikides;
- Nelja mitmepoolse poliitikaplatformi loomine sellistes valdkondades nagu demokraatia, hea valitsemistava ja stabiilsus, majandusintegratsioon ja lähenemine ELi poliitikale, energiavarustuse kindlus ja inimestevahelised kontaktid, et toetada veelgi paremini partnerite reformipüüdlusi;
- Peamised algatused: integreeritud piirihalduse programm, VKEde rahastamisvahend, piirkondlike elektriturgude, energiatõhususe ja taastuvate energiaallikate kasutamise edendamine, lõunapoolse energiakoridori arendamine ning koostöö loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud õnnetuste vältimisel, nendeks valmisoleku tagamisel ja neile reageerimisel;
- Rohkem inimestevahelisi kontakte ning kodanikuühiskonna ja teiste sidusrühmade, sealhulgas Euroopa Parlamendi suurem kaasatus;
- Täiendav finantsabi – oluline suurenemine 450 miljoni eurolt 2008. aastal 785 miljoni eurole 2013. aastal. See tähendab 2010.–2013. aastaks kavandatud vahendite suurendamist 350 miljoni euro võrra. Lisaks paigutame me ümber 250 miljoni eurot, mis on juba eraldatud ENP piirkondlikele programmidele.

Komisjon teeb ettepaneku käivitada kõnealune algatus 2009. aasta kevadel spetsiaalsel idapartnerluse tippkohtumisel.

Lisateave:

http://ec.europa.eu/external_relations/eastern/docs/index_en.htm

http://ec.europa.eu/world/enp/index_en.htm

http://ec.europa.eu/world/enp/partners/enp_armenia_en.htm

http://ec.europa.eu/world/enp/partners/enp_azerbaijan_en.htm

http://ec.europa.eu/world/enp/partners/enp_belarus_en.htm

http://ec.europa.eu/world/enp/partners/enp_georgia_en.htm

http://ec.europa.eu/world/enp/partners/enp_moldova_en.htm

http://ec.europa.eu/world/enp/partners/enp_ukraine_en.htm